

Pieces of a man

DAVID LABI

Zo'n vader, zo'n zoon

Wouter Hillaert

Gezien op 26 maart 2023

Arenbergschouwburg, Antwerpen

De halve kunst van een verhaal goed vertellen is een goed verhaal. De andere helft is niet zozeer inleving, maar net distantie. Zeker als dat verhaal, zoals bij David Labi in ‘Pieces of a Man’, over je eigen vader gaat. Of is Labi zelf de man in stukjes uit de titel? De ware vertelkunst ligt in de spanning tussen verteller en verhaal. En deze solo, hoe eenvoudig ook, legt de puzzel perfect.

30 MAART 2023

Dat u noch ik David Labi kennen, blijkt geen schande. Hij is zelf ook nog op zoek naar wie hij is, laat hij in ‘Pieces of a Man’ een paar keer verstaan. Zelfs al is hij met zijn hippe moustache intussen de veertig voorbij, nog steeds weet hij niet goed waarheen. Geboren in Londen en later uitgeweken naar Buenos Aires, Japan en Berlijn, kwam hij pas onlangs in Brussel terecht, met de liefde mee – dankzij een vuist op tafel van een bekende Duitse psychiater. Labi heeft in het jeugdwerk gezeten, documentaires en muziekvideo’s gemaakt, scripts geschreven voor het tv-nieuws, een tijdschrift uitgegeven en in de reclame gewerkt. Vandaag verdient hij zijn brood als coach en consultant en leidt hij een ‘ethical storytelling agency’. Qua stukjes kan dat tellen…

En dan nu ook nog theatermaker, als twaalfde stiel? Om in zijn versplinterde bestaan het ankerpunt te vinden, besloot Labi een paar jaar terug om te gaan graven in het al even dolende leven van zijn dominante joodse vader, intussen al twintig jaar dood. ‘Pieces of a man’ is het relaas van die zoektocht, een poging om de stukjes samen te leggen. Via Mestizo Arts Platform en met Johan Petit van MartHA!tentatief als coach, is Labi uitgekomen bij een solo die zich presenteert als documentaire stand-up comedy, maar gaandeweg steeds spaarzamer wordt met droge grapjes en Britse ‘wit’. Meer en meer gevoel sijpelt binnen tussen de foto’s die hij projecteert, de familieverhalen die hij vertelt, de gelijkenissen die zich openbaren. ‘Pieces of a Man’ wil veeleer roeren dan uitgekookt zijn.

Enter Marcello Labi, de Sefardische bon-vivant met weelderige baard en dikke sigaar die zijn zoon opzadelde met een levenslang vraagstuk. Alleen al zijn foto,

op het scherm getoverd via de clicker in Labi's achterzak, blaakt van zelfoverschatting. Imposant en autoritair van nature, goed met vrouwen en drank, slecht in vertrouwen geven aan zijn kroost, vaste klant en risee bij casino's, steeds verwikkeld in handeltjes met het buitenland: in alles bleek de vader het tegendeel van zijn introverte zoon. Met halve waarheden omhulde hij zichzelf. Vanzelf werden het hele mythes voor zijn nageslacht.

Zelfs de wereldgeschiedenis droeg vader Marcello in zijn handel en wandel mee. Hij werd geboren in Libië als lid van een Joodse community en tijdens de Tweede Wereldoorlog als baby het water overgezet naar Mussolini's Italië, groeide verder op in het concentratiekamp van Bergen-Belsen en strandde uiteindelijk in Londen met een bloeiend reisbureau voor trips naar het jonge Israël, een kantoor dat in 1984 in volle Koude Oorlog het mikpunt werd van een bomaanslag – we krijgen er een stukje Britse tv-nieuws over te zien. De beste verhalen zijn die waar je niets meer hoeft bij te verzinnen, omdat ze op zich al best straf klinken.

'Pieces of a Man' herinnert je zo aan de rijke lappendeken die Europa heet, maar waar elke mogelijke geschiedenis uiteindelijk toch gewoon neerkomt op vader, moeder en kinderen. Op *unfinished business* met je ouders. Op trauma's uit je jeugd die een leven lang blijven naspoken. Op wegvluchten, ronddwalen en terugkeren. Op strijd, afzetting en verzoening. Op doorgegeven lijden en intergenerationele erfenissen, zowel materieel als immaterieel. Op verhalen, verhalen, verhalen en op die steeds opnieuw moeten vertellen, om de versplintering toch een plaats te geven en een band te creëren waar op andere manieren nooit genoeg tijd of moed voor is. Met elke nieuwe historie over vader Marcello kleedt 'Pieces of a Man' ook onze gedeelde historie verder aan.

De sieraden belichamen de dramaturgie van een reis op leven en dood van de wandelende Jood.

David Labi is geen acteur, probeert zich ook niet zo voor te doen. Veeleer zet hij zijn skills als presentator en verkoper in. Direct gericht op de zaal, af en toe met ook een directe vraag of aanmaning naar iemand op de eerste rij, speelt hij open zijn troeven uit. Eerst en vooral is dat zijn *native* Engels: rechttoe rechtaan, spaarzaam qua poëzie, met steeds een kwinkslag achter de hand. Ook bezit Labi de kunde om situaties aanschouwelijk te maken met slechts enkele pennenstreken. Van de heroïsche ontsnappingspoging van zijn vader uit een Londens ziekenhuis tot het verlopen Argentijnse hotel waar hij zelf is heen gevlucht: ze worden niet zozeer fysiek tot leven gebracht, maar minimaal verbaal geschilderd.

Wat deze solo toch tot een theatervoorstelling maakt, eerder dan een stand-up show of gewoon een vertelling, is het kader dat Labi rond die schilderingen spant: een even simpele als ingenieuze vertelstructuur die zijn materiaal voor de kijker ordent tot een spannend relaas. Hij hangt het op aan vijf 'valuables', vijf sieraden die zijn vader hem ooit heeft geschonken als blijk van vertrouwen, van een oude ring tot een halsketting met de Hebreeuwse letter voor 'leven'. Eén voor één tekent Labi die sieraden doorheen zijn solo op zwarte plaatjes die hij uitstalt op scène. Als cliffhangers in zijn verhaal, steeds met een tekenende stilte, vatten die schetsmomenten telkens een nieuw hoofdstuk aan. Samen vormen die sieraden aan het slot niet alleen de materiële sporen van een vaderlijke biografie, maar fungeren ze ook als de ankerpunten die Labi altijd heeft gemist

in zijn eigen verhaal. Ze belichamen de dramaturgie van een reis op leven en dood van de wandelende Jood. Zo vader, zo zoon.

Zoveel biografische solovertellingen hebben we de jongste jaren zien passeren, maar ‘Pieces of a Man’ is een masterclass in hoe je een heel leven kan tekenen tegen het canvas van de geschiedenis. Labi’s focus op zijn eigen familielijn versmalt het thema identiteit niet, maar weet het net los te weken van elke culturele reductie, tot een veel breder patchwork van psychologie, migratie, trauma en intra-familiale benauwenis.

Ook inhoudelijk springt deze solo er tussenuit. Waar we de jongste maanden vooral portretten zagen van en over vrouwen – van de devote middeleeuwse Beatrijs tot de Britse celliste Jacqueline du Pré – ontpopt ‘Pieces of a Man’ zich tot een meervoudige bespiegeling over masculiniteit: hoe (deze) mannen bij gebrek aan vaste grond en vanzelfsprekende emotionaliteit verloren lopen tussen alle plichtplegingen van autoriteit, ondernemerschap, familiale verantwoordelijkheid en fictief heldendom. In tijden waarin alt-right zo in opmars is, komen zulke reflecties rond mannelijkheid nooit ongelegen. Conclusies laat Labi aan de kijker zelf.

De ultieme kracht van zijn vertelling is dat hij er zich als verteller zo eerlijk mee in inschrijft, maar zonder ermee samen te vallen. Al staat zijn eigen identiteit op het spel – dat maakt het net zo roerend – toch houdt zijn kritisch zelfbewustzijn genoeg ironische afstand. Het resultaat is een boeiende dubbele spanning. Stukje bij beetje deconstrueert de zoon de vader tot zijn kwetsbaarheid als kleine jongen en als zieke man, om tegelijk steeds duidelijker vast te stellen dat hij er zelf meer het dubbeltje van is dan het tegenbeeld. Labi eigent zich het beeld van zijn vader toe, maar zet zelf misschien nog wel de grootste stap in omgekeerde richting. Zo vader, zo zoon.

‘Pieces of a Man’ is één grote poging tot toenadering. Wat ‘A reason to talk’ van Sachli Gholamalizad in 2015 wist los te maken rond het moederschap, doet dit debuut nu voor het vaderschap: het toont er de bovenculturele diepgang van.